

Уводзіны

Адным з асноўных інстытутаў дэмакратычнага грамадства і прававой дзяржавы з'яўляецца справядлівы суд. Права на справядлівый суд належыць да фундаментальных правоў чалавека і замацавана ва Усебядунальнай дэкларацыі правоў чалавека. Згодна з Міжнародным пактам аб правах чалавека, кожны аўбінавачаны мае права на справядлівый і публічны разгляд яго спрэвы кампетэнтным і незалежным судом, створаным на падставе закону.

Разгляд беларускімі судамі спраў аб адміністратыўных правапарушэннях — недастаткова даследаваная галіна. Афіцыйная статыстыка дае няшмат інфармацыі пра стан рэчаў у гэтай сферы. У той жа час сотні тысяч беларускіх грамадзянаў штогод прысягваюцца да адміністратыўнай адказнасці, штогод у судах краіны адбываецца каля трохсот тысяч пасяджэнняў па спрэвах аб адміністратыўных правапарушэннях, на якіх прысуджаюцца пакаранні ў выглядзе арыштаў і вялікіх штрафаў. Аднак пытанні выканання правоў чалавека падчас гэтых працэсаў, у прыватнасці, права на справядлівый суд, застаюцца на перыферый ўвагі грамадскасці.

Праваабарончыя арганізацыі шляхам маніторынгу павінны прысягваць грамадскі інтарэс да гэтай проблемы і дамагацца паляпшэння становішча з выкананнем права на справядлівый суд. Адным з кроکаў у гэтым накірунку з'яўляецца праграма маніторынгу выканання права на справядлівый суд, здзейсненая актывістамі Праваабарончага цэнтра «Вясна» ў перыяд з 22 сакавіка па 2 красавіка 2004 года. Дадзеная брашура з'яўляецца вынікам гэтай працы.

Аўтары спадзяюцца, што вынікі назірання за 533-ма адміністратыўнымі працэсамі ў дванаццаці судах пяці гарадоў краіны і распрацаваныя на іх падставе пропановы дадуць матэрыял, які будзе скарыстаны беларускімі судамі дзеля паляпшэння працы пры разглядзе спраў аб адміністратыўных правапарушэннях.

Таксама аўтары разлічваюць, што атрыманыя ў выніку маніторынгу дадзеныя стануть падмуркам для ўнісення ў праект Працэсуальнага кодэкса аб адміністратыўных правапарушэннях дадатковых гарантый выканання правоў чалавека. Некаторыя пропановы па замацаванні гэтых паляжэнняў змешчаны ў дадзенай брашуры ў раздзеле «Рэкамендацыі па паляпшэнні становішча».

Вынікі гэтага даследавання павінны паспрыяць больш поўнаму выкананню правоў грамадзянаў і патрабаванняў закону падчас ажыццяўлення разгляду спраў аб адміністратыўных правапарушэннях.

Каардынатор праграмы маніторынгу
Юрый Чавусаў